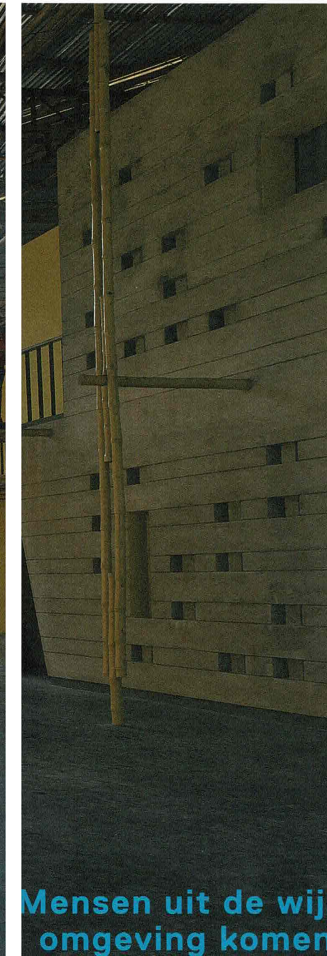

ambachtsschool

tekst en beeld: SchilderScholte architecten

School voor en door mensen

Mensen uit de wijde omgeving komen naar Rajarhat om selfies te maken bij de ambachtsschool'

ambachtsschool

Eind 2012 doet de stichting Pani een open oproep om pro bono een ambachtsschool te ontwerpen in de Noord-Bengaalse stad Rajarhat. Het architectenduo Gerrit Schilder en Hill Scholte aanvaardt de opdracht en ontwerpt op basis van lokale middelen en materialen een onconventioneel gebouw. Afgelopen jaar werd de school bekroond met diverse prijzen waaronder een prestigieuze Dutch Design Award.

De ambachtsschool dient als een opleidingscentrum en ontmoetingsplek voor mensen uit de directe omgeving. Het centrum verschaft kansarmen een baan waarbij een ambacht wordt geleerd en tegelijk een inkomen wordt gegenereerd, zodat een zelfstandig bestaan kan worden opgebouwd. De producten die worden gemaakt zijn gekozen op basis van lokale behoeften en mogelijkheden. Daarbij worden de plaatselijke ondernemingen gerespecteerd, zodat er niet in een bestaande markt wordt geïnterrumpeerd. De ambachtsschool biedt een werkplek aan vijftig ambachtslieden, twee ambachtleraren en een algemeen coördinator. Een aantal basisschoolleraren geeft daarnaast onderwijs aan ongeveer tachtig kinderen verdeeld over vier klaslokalen.

Mangohout en golfplaat

Tijdens het ontwerpproces is door SchilderScholte architecten specifiek ingezet op lokale materialen en vaardigheden met als uitgangspunt een low-tech, energieneutraal gebouw te realiseren dat een wezenlijke bijdrage levert aan de gemeenschap. Alle bouwmaterialen en arbeidskrachten werden verkregen in een straal van 25 kilometer rond de bouwlocatie. Met de lokale aannemer werden bovenal de principes van duurzaam bouwen gedeeld.

Bamboe stokken, handgevormde baksteen, mangohout, gerecyclede staal en golfplaat zijn de meest toegepaste materialen. De plattegrond (24 x 32 meter) is oost-west georiënteerd en bestaat uit drie bouwvolumes onder één groot U-vormig dak. Aan de zuidzijde zijn de klaslokalen en aan de noordzijde de werkplaats met winkel gesitueerd. Twee zichtlijnen doorkruisen het gebouw in alle vier de windrichtingen. De tussenruimtes die hierdoor ontstaan zijn publiek van karakter. Op de begane grond bevindt zich een overdekt plein met aangrenzend collectief sanitair. Bovenop de werkplaats met winkel is een vrij toegankelijk overdekt terras voor openbare bijeenkomsten. Het terras is bereikbaar met een loopbrug waaronder schommels hangen. Beide zijn een unicum in Rajarhat en vormen een heuse trekpleister.

Bengaalse aarde

Hoewel bamboe in de regio wordt gezien als een inferieur materiaal, kozen de architecten ervoor de gehele dakconstructie hiervan te maken. De wanden van de

Het schoolmeubilair gemaakt van mangohout en staal, is speciaal voor het project ontworpen. De tafels hebben een demontabel stalen onderstel waarmee in een handomdraai lage tafels voor de kleuters kunnen worden gemaakt. Wanneer twee lage tafels worden gekoppeld met twee bankjes wordt het een tweepersoonsbed.

opdrachtgever: stichting Pani
 project: ambachtsschool
 locatie: Rajarhat, Bangladesh
 oppervlakte: 910 m² (BVO)
 oplevering: oktober 2014
 (interieur)architect: SchilderScholte architecten
 prijzen: winnaar Dutch Design Award (habitat)
 naar AZ Award (best architecture under 1.000)
 silver medal Asia Architecture Award (public)
 website: www.schilderscholte.com

werkplaats en winkel zijn er zelfs geheel mee bekleed. De uit baksteen opgetrokken volumes zijn gepleisterd en ter plaatse van het sanitair en op de dagkanten van de raamopeningen met een specifieke gele kleur geschilderd. Dit is een verwijzing naar de bloemen van de mosterdplant, een gewas dat grote delen van het land van december tot januari kleurt, maar bovenal een kleur die muggen als zeer onprettig ervaren. De toepassing van grijs en zwart refereert aan de kleuren van de Bengaalse aarde voor en na een regenbui. De klaslokalen zijn van binnen licht blauw, deze tint wordt door vliegen gemeden. Door kleur op deze manier toe te passen wordt het gebruik van insecticiden tot een minimum beperkt.

‘Grijs en zwart refereren aan de kleuren van de Bengaalse aarde voor en na een regenbui’

Door het golfplaatdak hoog op te tillen boven de verblijfsruimten wordt middels dwarsventilatie een aanzienlijke reductie van warmte in het gebouw gerealiseerd. Voor verdere (ver)koeling zorgen omliggende begroeiing en de nabij gelegen vijver. Tijdens de gehele bouw is slechts vier keer stroom gebruikt voor laswerkzaamheden, verder is alles met de hand gemaakt.

Blijve gezichten

De realisatie van de ambachtsschool in Rajarhat laat zien dat conventionele, lokale middelen en materialen kunnen leiden tot een onconventioneel gebouw. Het plezier van de kinderen die er onderwijs krijgen en de blijve gezichten van de mannen en vrouwen die er werken bevestigen samen met een enthousiaste lokale bevolking en een trotse stichting Pani het credo van SchilderScholte architecten: ruimte is emotie!

Hilde van Dijk
 medeoprichter stichting Pani

“Vanuit stichting Pani zochten we architecten voor het ontwerp van een ambachtsschool in Bangladesh. Er lag een visie op ontwikkelingshulp in het Noorden van het land gericht op zelfredzaamheid en werkgelegenheid. Al na het eerste gesprek met SchilderScholte voelde we dat deze visie gedragen werd en de architecten de diepere betekenis van het gebouw deelden. Het resultaat is ver boven verwachting. Ondanks weinig budget en een enorm communicatieprobleem - de aannemer kon bijvoorbeeld geen tekeningen lezen -, kon met veel liefde en slim nadenken, met de kracht van Dutch Design en met de kennis en kunde van Bengaalse vakmensen, toch zo'n gebouw worden neergezet! Een prestatie die mondiaal zeer gewaardeerd wordt, waar Bengalen trots op zijn en waar internationale design awards voor worden geven.”